

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Кафедра соціальної та практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи
Н.М. Корнійчук

“ 26 ” _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА З ВСТУПУ ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ
З ОСНОВАМИ ДЕОНТОЛОГІЇ

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Спеціальність **053 Психологія**

Освітня програма **Психологія**

Факультет **соціально-психологічний**

Житомир – 2019

Робоча програма практики з навчальної практика з вступу до спеціальності з основами деонтології для студентів спеціальності 053 Психологія на 2019/2020 навчальний рік. – 11 с.

Розробники програми:

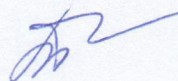
Портницька Н.Ф. – завідувач кафедри соціальної та практичної психології, кандидат психологічних наук, доцент

Мазяр О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної та практичної психології

Протокол № 12 від 18 червня 2019 р.

Завідувач кафедри

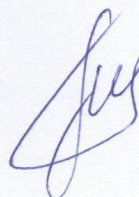

Н. Ф. Портницька

Робоча програма розглянута і схвалена методичною комісією соціально-психологічного факультету

Протокол № 8 від 21 червня 2019 р.

Голова методичної комісії факультету

І. М. Тичина

1. Опис навчальної практики з вступу до спеціальності з основами деонтології

Рік підготовки: перший

Семестр – I

Кількість тижнів – 2

Кількість кредитів – 3

Загальна кількість годин – 90

Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної практики з вступу до спеціальності з основами деонтології

Мета практики – ознайомити здобувачів вищої освіти зі специфікою роботи психолога в закладах різного спрямування (шкільні та дошкільні навчальні заклади, центри практичної психології та соціальної роботи, центри соціальних служб для молоді, притулки для неповнолітніх, центри зайнятості населення, громадські організації тощо).

За час практики здобувачі вищої освіти знайомляться зі структурою психологічної служби, відповідною нормативною документацією, вивчають досвід роботи психолога закладу, розширюють уявлення про зміст, форми, методи та специфіку роботи психолога, поглиблюють знання із психології, розвивають уміння відмежовувати область компетентності психолога від області компетентності решти працівників, формують вміння та навички організовувати і планувати виконання професійно-орієнтованого завдання.

Завдання практики:

1. Підготовка та публікація п'яти повідомлень у соціальних мережах про знайомство з психологом закладу, загальний опис його діяльності. *Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання розміщують одне повідомлення.*

Результат: наявність публікації у соціальних мережах.

2. Матеріали планово-підготовчого етапу професійно-орієнтованого завдання, обраного за власним бажанням (додаток 1).

Результат: представлення матеріалів на практичних заняттях.

3. Самоаналіз проходження практики: рефлексія досвіду проходження практики та складання програми саморозвитку (додаток 1).

Результат: представлена у роздрукованому або електронному форматі програма саморозвитку.

4. Звіт за результатами практики (додаток 2).

За час проходження практики здобувачі вищої освіти мають набути такі уміння і навички:

загальні компетентності:

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність бути критичним і самокритичним.

Програмні результати навчання:

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань, ілюструвати прикладами.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР19. Здійснювати підсумкову рефлексію виконання професійних завдань.

3. Програма навчальної практики з вступу до спеціальності з основами деонтології

1. Ознайомлення із закладом, де проходить практика.

2. Ознайомлення з посадовими обов'язками психолога, основними напрямками діяльності та функціями психологічної служби:

– практична діяльність (діагностична, профілактична, консультаційна, корекційно-відновлювальна робота);

– методична діяльність (систематизація й оформлення психологічної документації, результатів психологічних досліджень);

– викладацька (проведення лекційних та семінарських занять);

– наукова (збір та аналіз матеріалів за визначеною проблематикою).

3. Ознайомлення з робочою, звітною та нормативною документацією психолога.

4. Проведення інтерв'ю з психологом закладу й оформлення публікацій у соціальних мережах про специфіку роботи психологічної служби закладу.

5. Виконання планово-підготовчого етапу одного з професійно-орієнтованих завдань, які вирішує практичний психолог.

6. Самоаналіз проходження практики: рефлексія умінь та навичок, складання програми саморозвитку.

4. Форми та методи контролю

Здобувачі вищої освіти відвідують всі практичні заняття та відвідують відповідні заклади. Керівник практики здійснює відповідний контроль.

У закладах, де проходить практика, здобувачі вищої освіти дотримуються встановленого режиму праці. Фотозйомка та ознайомлення з документацією психолога відбувається лише з дозволу керівників та психолога закладу. Здобувачі вищої освіти можуть роботи робочі записи.

Письмове оформлення завдань практики здійснюється у час, відведений для самостійної роботи студента. Частина завдань може виконуватися на практичних заняттях.

Здобувачі вищої освіти здають матеріали практики на останньому практичному занятті. Звіт за результатами проходження практики доповідається на підсумкову занятті.

5. Вимоги до звітної документації

1. Публікація у соціальних мережах; фотозвіт; використання матеріалів інтерв'ю з психологом.

Критерії оцінювання: глибина та розлогість матеріалу, фотоматеріали.

2. Глибоке ознайомлення з психологічною проблемою; пошук виконання подібних завдань; опрацювання науково-методичної літератури.

Критерії оцінювання: послідовність планування, релевантність опрацьованої літератури, адекватність підготовчих дій, чіткість відповідей на додаткові й уточнюючі запитання.

3. Визначення знань, умінь та навичок, які необхідно розвинути, детальне планування їхнього розвитку.

Критерії оцінювання: конкретність заходів саморозвитку, встановлення чітких і реалістичних термінів формування знань і розвитку умінь.

4. Повнота і змістовність звіту.

Критерії оцінювання: зазначення всіх видів роботи, які виконував під час практики, короткий аналіз тих видів діяльності, які викликали найбільші труднощі, встановлення їхніх причин, формулювання рекомендацій та зауважень щодо організації та проведення ознайомлення практики.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

№	Вид діяльності здобувачів вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Одна публікація у соціальних мережах	1-2 тиждень	10/50
2.	Виконання планово-підготовчого етапу	1-2 тиждень	20
3.	Самоаналіз проходження практики	2 тиждень	20
4.	Звіт	2 тиждень	10
	Всього:		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з

		повторного проходження практики	можливістю повторного проходження практики
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики	не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики

7. Методичні рекомендації

Професійно важливі питання, які з'ясовують здобувачі вищої освіти:

1. Основні напрямки і задачі професійної діяльності психолога закладу.
2. Професійно-етичні питання діяльності психолога.
3. Психологічні особливості взаємодії і спілкування психолога з клієнтами.
4. Необхідність вивчення студентами-практикантами наукової і методичної літератури, яка відповідає основним напрямкам роботи психологічної служби.

Перелік нормативних документів роботи психолога, з якими можна ознайомитися:

1. Положення про психологічну службу.
2. Положення про психологічний кабінет.
3. Нормативи часу на різні види роботи психолога.
4. План роботи психолога на рік.
5. План роботи психолога на місяць.
6. Журнал щоденного обліку роботи.
7. Тижневий графік роботи.
8. Журнали проведення корекційно-відновлювальної та розвивальної роботи.
9. Журнали психологічного аналізу занять.
10. Інформація про форми і терміни звітності.
11. Зразки звітів.

Орієнтовний план інтерв'ю з психологом:

1. У чому полягає специфіка роботи психолога закладу?
2. З якими труднощами Ви найчастіше стикаєтеся у своїй роботі? Як їх долаєте?
3. Які найважливіші професійні якості та уміння психолога?
4. Наведіть приклад успішного вирішення Вами професійної проблеми.
5. Наведіть приклад проблеми, яку не вдалося до кінця вирішити.
6. Що би Ви побажали студентам-психологам, виходячи з власного досвіду?

8. Рекомендована література

Базова

1. Навчальна та виробнича практика з психології: методичні рекомендації / [Укладачі: В.В. Горбунова, І.С. Загурська та ін.]; під заг. ред. Л.П. Журавльової, О.В. Мазяра. Житомир: Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2015. 77 с.
2. Професійно-орієнтовані завдання з психології: навчальний посібник / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. 3-тє вид., перероб. і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 566 с.
3. Панок В.Г. Концепція національної соціально-психологічної служби // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. 1994. № 2-3. С. 17-27.
4. Панок В.Г. Українська практична психологія: визначення, структура та завдання (фрагмент) // Практична психологія та соціальна робота. 1997. № 10. С. 8-10.
5. Панок В.Г., Цушко І.І., Обухівська А.Г. Психологічна служба системи освіти України: проблеми та шляхи розвитку // Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України. К.: Ніка-Центр, 2005. С. 11-23.

Допоміжна

1. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М.: Смысл; Издательский центр «Академия», 2005. 382 с.
2. Овчарова Р.В. Практическая психология образования: учеб. пособие для студ. психол. фак. университетов. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 448 с.
3. Приходько Ю.О. Практична психологія: введення у професію. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2008. 180 с.
4. Сівак С. Скринінг шкільного життя. Методика комплексного психодіагностичного вивчення стану навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи. Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. 72 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Мазяр, О.В., Горбунова, В.В., Загурська, І.С., Кирильчук, І.В., Климчук, В.О., Майстренко, Т.М., Никончук, Н.О., Пирог, Г.В., Шмиглюк, О.Г., Музика, О.Л., Музика, О.О., Журавльова, Л.П. (2016) *Навчальна та виробнича практика з психології: методичні рекомендації*. [Навчальний матеріал]. / Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/cgi/users/home?screen=EPrint%3A%3AView&eprintid=22779>

Додатки

Додаток 1

Алгоритм виконання професійно-орієнтованого завдання
(О.Л. Музика, І.С. Загурська, В.В. Горбунова, Т.М. Майстренко)*

II. ПЛАНОВО-ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП													
<p>2.1. Аналіз власного досвіду виконання подібних завдань при вивченні навчальних дисциплін та проходженні практик</p>	<p>Повнота переліку навчальних дисциплін, модулів та тем, завдань практик, де виконувалися аналогічні або близькі за змістом завдання.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-bottom: 10px;"> <thead> <tr> <th style="width: 25%;"><i>Дисципліна</i></th> <th style="width: 25%;"><i>Модуль</i></th> <th style="width: 25%;"><i>Тема</i></th> <th style="width: 25%;"><i>Зміст питань</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 60%;"><i>Назва практики</i></th> <th style="width: 40%;"><i>Зміст завдань</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	<i>Дисципліна</i>	<i>Модуль</i>	<i>Тема</i>	<i>Зміст питань</i>					<i>Назва практики</i>	<i>Зміст завдань</i>		
<i>Дисципліна</i>	<i>Модуль</i>	<i>Тема</i>	<i>Зміст питань</i>										
<i>Назва практики</i>	<i>Зміст завдань</i>												
<p>2.2. Підбір і аналіз літератури та формулювання припущень про причини виникнення проблеми</p>	<p>Наявність всіх видів джерел (довідкова література, монографії, вузькоспеціалізовані статті). Використання електронних каталогів, Internet-ресурсів. Правильність бібліографічного опису. Зазначення основних тез, ідей з конкретних книг чи статей, що дозволяють глибше зрозуміти проблему. Обґрунтованість припущень щодо причин проблеми.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-bottom: 10px;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%;"><i>Бібліографічний опис джерела</i></th> <th style="width: 50%;"><i>Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Опис припущень щодо причин виникнення проблеми. Пам'ятайте, що посилання виключно на підручники та конспекти лекцій свідчить про низький фаховий рівень психолога.</i></p>	<i>Бібліографічний опис джерела</i>	<i>Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми</i>										
<i>Бібліографічний опис джерела</i>	<i>Основні ідеї та тези, що стосуються проблеми</i>												

* Професійно-орієнтовані завдання з психології: навчальний посібник / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – 566 с.

<p>2.3. Консультація з фахівцями (в першу чергу це спеціалісти з окремих дотичних до психології галузей (соціологія, психіатрія, педіатрія, дефектологія, правознавство тощо), а також психологи – визнані авторитети в окремих аспектах вашої проблеми)</p>	<p>Аргументоване обґрунтування потреби у консультації фахівця. Визначення фахівців, до яких можна звернутися за консультацією. Повнота переліку та правильність питань для консультації.</p> <table border="1" data-bbox="630 365 1465 495"> <thead> <tr> <th data-bbox="630 365 805 450">Фахівець</th> <th data-bbox="805 365 1265 450">Обґрунтування необхідності консультації</th> <th data-bbox="1265 365 1465 450">Перелік питань</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="630 450 805 495"></td> <td data-bbox="805 450 1265 495"></td> <td data-bbox="1265 450 1465 495"></td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Пам'ятайте, що з учителями, шкільними психологами, працівниками установ та іншими поінформованими особами ви можете просто радитися або уточнювати окремі аспекти проблеми. Консультуватися можна лише з тими, чий професійні знання априорі глибші за ваші.</i></p>	Фахівець	Обґрунтування необхідності консультації	Перелік питань			
Фахівець	Обґрунтування необхідності консультації	Перелік питань					
<p>2.4. Складання розгорнутого плану виконання завдання, підбір методів та аналіз ресурсів</p>	<p>Повнота плану, наявність всіх необхідних етапів. Відповідність методів задачам, що стоять перед психологом на кожному з етапів. Перелік необхідних матеріалів.</p> <table border="1" data-bbox="630 969 1465 1099"> <thead> <tr> <th data-bbox="630 969 911 1055">Етап роботи</th> <th data-bbox="911 969 1192 1055">Методи та процедури</th> <th data-bbox="1192 969 1465 1055">Необхідні ресурси</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="630 1055 911 1099"></td> <td data-bbox="911 1055 1192 1099"></td> <td data-bbox="1192 1055 1465 1099"></td> </tr> </tbody> </table>	Етап роботи	Методи та процедури	Необхідні ресурси			
Етап роботи	Методи та процедури	Необхідні ресурси					
<p>2.5. Передбачення проблемних моментів (нерозуміння клієнтом причин проблеми, орієнтація клієнта на швидкий результат, перекладання на психолога відповідальності за вирішення проблеми, провокативна поведінка клієнта (провокація агресії, подвійних стосунків, порушення закону тощо), інші проблемні моменти)</p>	<p>Відповідність виділених проблемних моментів специфіці завдання. Глибина аналізу можливих причин проблемних ситуацій. Продуманість варіантів уникнення проблемних моментів.</p> <table border="1" data-bbox="630 1357 1465 1487"> <thead> <tr> <th data-bbox="630 1357 911 1442">Проблемні моменти</th> <th data-bbox="911 1357 1192 1442">Причини виникнення</th> <th data-bbox="1192 1357 1465 1442">Шляхи уникнення</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="630 1442 911 1487"></td> <td data-bbox="911 1442 1192 1487"></td> <td data-bbox="1192 1442 1465 1487"></td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Пам'ятайте, що відсутність літератури (те, що ви її не знайшли) чи брак часу (те, що ви не змогли його спланувати) не є проблемними моментами, які стосуються ПОЗ. Професійне життя завжди багатше за навчання, а тому фраза на зразок «ми такого не вчили» також є проблемним моментом, який ПОЗ не стосується.</i></p>	Проблемні моменти	Причини виникнення	Шляхи уникнення			
Проблемні моменти	Причини виникнення	Шляхи уникнення					

<p>2.6. Підготовка матеріалів, необхідних для виконання завдання (структура первинного інтерв'ю, бланки методик, стимульний матеріал, корекційна програма, програма тренінгу, робочі альбоми для ведучого та учасників, інші матеріали)</p>	<p>Повнота та якість матеріалів, їх відповідність задачам, що стоять перед психологом. <i>Представлення матеріалів.</i></p>
<p>V. ЕТАП САМОАНАЛІЗУ, ГРУПОВОЇ РЕФЛЕКСІЇ ТА САМОРОЗВИТКУ</p>	

Підсумкова рефлексія позитивних моментів (подумайте та напишіть, що саме вдалося зробити, чого досягти, від чого отримати професійне задоволення)

Програма саморозвитку (позначте (обведіть кружечком) ті дії, операції, які б ви хотіли удосконалити, та особистісні якості, які б ви хотіли розвинути; виберіть та максимально конкретизуйте три з них і побудуйте програму саморозвитку з термінами та критеріями самоконтролю).

Складові навчально-професійних умінь та професійно важливі якості, які потрібно було би розвинути	У чому полягали труднощі	План заходів для саморозвитку	Терміни	Критерії самоконтролю

ЗВІТ

за результатами проходження навчальної практики з вступу до спеціальності з основами деонтології студентки __ групи денної (заочної) форми навчання соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

За час навчальної практики з вступу до спеціальності з основами деонтології відвідала __ практичних занять.

Вивчала практичну діяльність психологів таких закладів: _____

Найбільші труднощі викликали такі види роботи як _____ .

Причинами цього вважаю те, що я недостатньо ознайомлена з такими питаннями як _____, не мала досвіду роботи з _____.

Найбільший інтерес для мене являє робота психолога _____.

Основна тематика його роботи є для мене близькою, оскільки _____.

Вважаю, що практика організована на _____ рівні. Хочу порекомендувати керівникам практики більше уваги приділити _____, зменшити _____, збільшити _____, розробити _____, звернути увагу на _____, доповнити базу закладів практики такими як _____.

Студентка __ групи

Керівник навчальної практики з вступу до спеціальності з основами деонтології